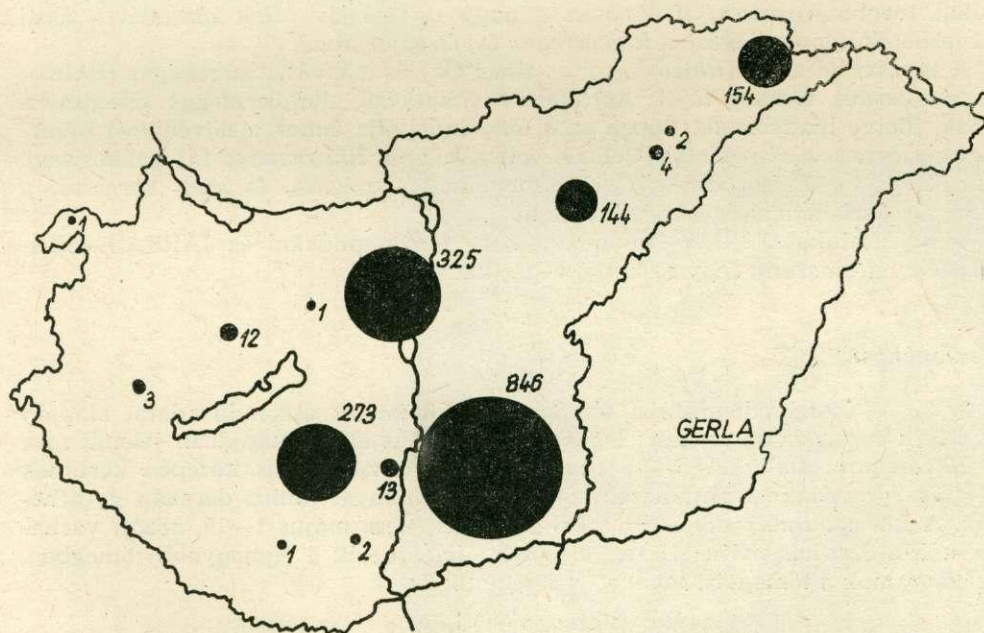

Az egészségügyi vágások során kitermelt fa gyenge minőségű tűzifát adott, és nem valószínű, hogy ez jobb lesz a tervezett vágáskorban. Ezért célszerű lenne a vágásérettségi kort csökkenteni. A kár csökkentése, illetve megelőzése érdekében a nyírbélteki fenyőállományok vágásfordulóját úgy kellene megállapítani, hogy az a 40 évet ne haladja meg, mert mint a vizsgált erdőrészekből kitűnik, az erdei- és feketefenyő-állományokban már 40 éves korban igen nagy a kipusztulás.

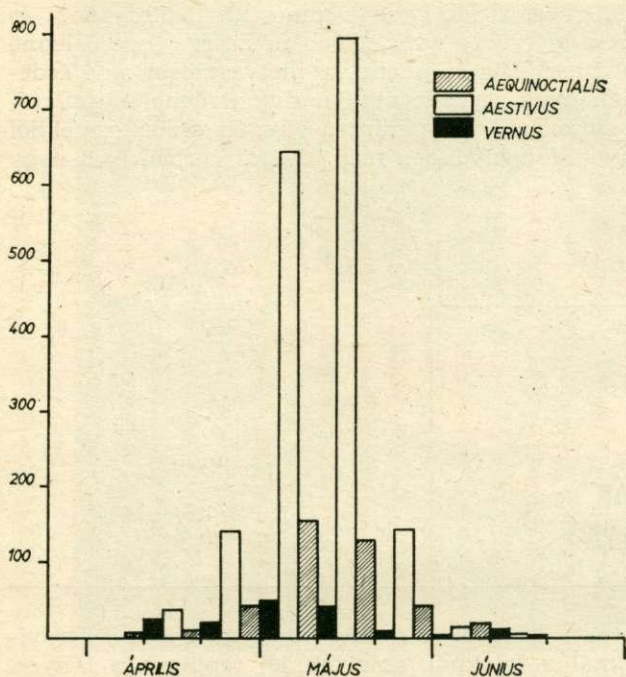
ÁPRILISI CSEREBOGARAK RAJZÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Dr. Járfás József
Dr. Tóth József

A növényvédelmi gyakorlat szempontjából fontos az egyes fajok rajzásviszonyainak megismerése. Azoknál a fajoknál, amelyek jól repülnek a fényre, kézenfekvő módszer a fénycsapdázás. A prognózisadás feltétele, hogy a vizsgált faj minden nemzedékéből legalább 30—40 egyed a csapdába kerüljön. Az erdészeti fénycsapdahálózat 24 csapdája évente 10 000 bogarat gyűjt össze, közöttük nagy számban a *Rhizotrogus* fajokat is.

1. ábra. *Rhizotrogus aestivus* Ol. elterjedése és gyakorisága 1969—73

2. ábra. *Rhizotrogus* fajok rajzásviszonyai az erdészeti fénycsapdák alapján 1969—73

Pajorkár esetén szinte kivétel nélkül a májusi (*Melolontha melolontha* L.), erdei (*Melolontha hippocastani* FABR.) vagy kalló (*Polyphylla fullo* L.) cserebogár fajokat jelöljük meg károsítóként anélkül, hogy a talajból előkerült álcákat meghatároznánk. Különösen a nagy cserebogár fajok másodéves álcái keverhetők könnyen össze a *Rhizotrogus* fajok pajorjaival.

A tavaszvégi csaja (*Rhizotrogus aestivus* Ol.) és a tavaszi cserebogár (*Rhizotrogus vernus* Germ.) fajok kártételére vonatkozó adatok eléggé ellentmondóak, illetve hiányosnak. Éppen ez a tény indokolja ennek a növényevő rovar-nemzetségnek a vizsgálatát. Célunk volt a három *Rhizotrogus* faj gyakorisági, elterjedési és elsősorban rajzási viszonyainak tisztázása, és ezen keresztül a prognózisadás lehetőségét megteremteni.

Vizsgálatainkat JERMY-féle félautomata fénycsapdákkal és JÁRFÁS—SZABO-féle háromszintű fényoszloppal végeztük.

Eredmények

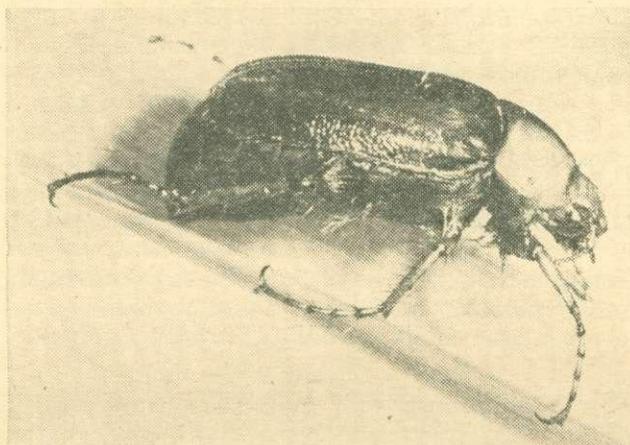
A 2. ábra oszlopdiagramjai az 1969—73 közötti öt esztendő adatai alapján tükrözik a rajzásviszonyokat: legkorábban, április első dekádjában jelenik meg a *Rh. aequinoctialis*. A *Rh. aestivus* és *Rh. vernus* április közepén kerülnek először a csapdába. Mindhárom faj utolsó példányai június derekán gyűjthetők. A *Rh. aequinoctialis* és *Rh. vernus* rajzáscsúcsa május 1—10. között várható, a *Rh. aestivus* május 10. és 20. között jelentkezik a legnagyobb tömegben. A diagramok a tömegviszonyokat is érzékeltetik:

<i>Rh. aestivus</i>	76%
<i>Rh. aequinoctialis</i>	17%
<i>Rh. vernus</i>	7%

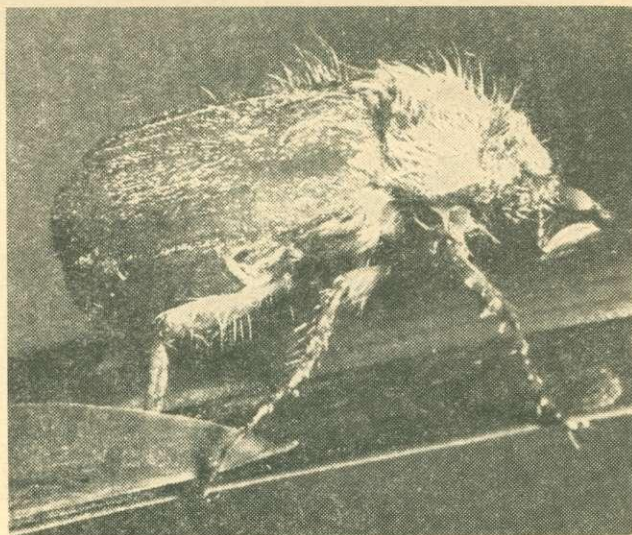
A *Rh. aequinoctialis* vonatkozásában megállapítottuk, hogy a gyűjtött anyag zöme hím. A nőstények csak elvétve kerülnek a csapdádba. Prognózis készítésekor erre feltétlenül ügyelni kell. Nem hagyható figyelmen kívül (pl. célfény-csapda alkalmazásakor) az egyes fajok átlagos repülési magassága sem. A *Rh. aequinoctialis* 80 cm, a *Rh. aestivus* 123 cm magasan elhelyezett fényforrásra repül legnagyobb tömegben. Laboratóriumi vizsgálat során egyébként megállapítottuk, hogy a 100 w-os kripton égővel felszerelt csapda a bogarak 60–70%-át képes összefogni. A fényrerepülés 22 óráig intenzív.

Az 1. ábrán a *Rh. aestivus* magyarországi elterjedését és gyakoriságát ábrázoltuk, a darabszámmal arányos nagyságú körökkel. A Kárpát-medencében nemének legközönségesebb képviselője. Fő elterjedési területe a Duna–Tisza-köze.

A *Rh. aequinoctialis*ra vonatkozóan pontos elterjedési térkép még nem szerkeszthető, de az eddigi eredmények is igazolják a faj síkvidéki, kötöttebb talajokon való előfordulását: az összes gyűjtött példány 35%-a a Tiszántúlról, Gerláról került elő (1. ábrán megjelölve).

3. ábra. *Rhizotrogus aestivus* Ol. nemző

4. ábra. *Rhizotrogus aequinoctialis* Herbst. nemző